

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10Ps/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4322200180
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2022:4322200180.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou v právnej veci navrhovateľa: L. B.Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., P. XX, za účasti opatrovníčky J. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., P. XX, o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Návrh sa z a m i e t a .

II. Navrhovateľ je o p r á v n e ý podať návrh na zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

III. Štátu sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ, ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, sa písomným návrhom domáhal „ukončenia obmedzenia spôsobilosti na právne úkony“. Poukázal na to, že na predošlých pojednávaniach bol lekársky súdny znalec, ktorý rozprával o schizofrénii, na iné témy nemal námietky. Nemá prístup k peniazom, nevie si platiť sporenia, ani nejaké nečakané šeky. Odvolával sa na vyjadrenie MUDr. W. z Hronoviec, ku ktorému chodí každé dva týždne. Na pojednávaní dňa 12.05.2022 uviedol, že chce sám hospodáriť s finančnými prostriedkami. Chce sa zamestnať, ale keďže má v občianskom poznámku, že má obmedzenie spôsobilosti, nechcú s ním uzavrieť pracovnú zmluvu. Zvykne chodiť zbierať papraď a liečivé rastliny. Na základe povolenia mesta a lesnej správy toto môže vykonávať. Doma to vysuší a odovzdá do zberného dvora. Ešte doteraz nič neodovzdal, pretože má ten záznam v občianskom preukaze, ale keby to odovzdal, tak si nechá peniaze. Keď ide do obchodu, tak mu mama nechá výdavok. Niekedy je to 1,50 eur, inokedy viac. Nikdy nemá v ruke 30,- eur. Z výdavku si zvykne kúpiť energeták alebo pepsi. Má nejaké kamarátky, ale

vážnu známosť nemá. Zvykne chodiť aj von s kamarátmi. Chodí sa kúpať na Hron, aj bicyklovať. Nevlastní majetok. Zvykne šoférovať, keď ide k doktorovi. Pravidelne chodí na injekcie k ambulantnému psychiatrovi, každý druhý týždeň. Chcel by sa osamostatniť a nie bývať s rodičmi. Poprel, že by pred obmedzením spôsobilosti mal nejaké pôžičky alebo dlh. Mame doma zvykne pomáhať. V minulosti býval sám v podnájme alebo v ubytovni, keď ešte pracoval. Keby mohol pracovať, robil by kuchára, to je vyučený, baví ho to. S rodičmi vychádza podľa toho, akú majú ony náladu. Doma po obede zvyknú piť pivo. Žiadne poldecáky si nekupuje. Kamaráti by mu pivo zaplatili, ale vidia, že to nechce. Kúpi si vineu, kofolu. V r. 2017 bol hospitalizovaný. Na pojednávaní 22.09.2022 uviedol, že mu znalkyňa dávala otázky, ale nie na všetko ho nechala odpovedať. Zo zdravotných záznamov MUDr. W., ktoré predložil vyplýva,

že sa má dobre, že pracuje, chodí von. Dokonca napísal, že je bez akútnej psychopatológie. Nerozumie, prečo by mu nemohla byť vrátená spôsobilosť. Či len preto, že sa raz dopustil úverového podvodu a preto už teraz nemôže pracovať. Niektorí vyzerajú horšie ako on a chodia do práce. MUDr. W. uviedol, že vo februári budúceho roka pošle na súd papiere, aby mu ukončili nariadenú liečbu. Aj potom k nemu bude chodiť. Na dotaz súdu uviedol, že si dá niekedy pivo poobede alebo večer alebo keď ide von, dá si jedno - dve pivá alebo „slivku“, ale nepije každý deň. Peniaze má naďalej z nákupu, čo mu zostane. Cigarety má, tieto si kupuje. Vyfajčí škatuľku za deň, ktorá stojí 4,10 eur. Mesačne to stojí 120,- eur. Keď pracoval, býval v podnájme, nemusela sa o neho mama starať. MUDr. W. udával, že je orientovaný vo všetkých smeroch správania. Vie, že by nemal piť alkohol, ale vie o tom aj lekár, že sme-tam pije. Keď si vypije, nie je na rodičov zlý. Lieky berie pravidelne. Mama to nemôže vedieť, lebo celý deň nie je doma. Rodičia by potrebovali liečenie, nie on. Nemá pocit, že by sa mu zhoršil zdravotný stav. Aj pán doktor povedal, že je to super. Lieky berie ráno aj večer. Nevie, o čom mama rozpráva, ona si vymýšľa. Robí to preto, aby zostal doma, chce aby im pomáhal, chodil do obchodu. Po výsluchu znalkyne uviedol, že táto sa s ním nerozprávala o jeho predstavách o budúcnosti. On žiadne psychiatrické ochorenie nemá, určite nemá žiadne bludové choroby. Myslí si, že by mohol pracovať.

2. Opatrovníčka - matka navrhovateľa na prvom pojednávaní uviedla, že zmena u syna nastala v tom, že rešpektuje rozhodnutie súdu. Vie, že teraz nemôže nič robiť, lebo by bol problém. Problém bol v tom, že sa liečbe nepodroboval, nechodil k lekárovi pravidelne. Syn dostáva 180,- eur, z toho 140,- eur má na cigarety. Nezaujímá ho, že mu hradia ošatenie, stravu. Tiež sa spláca pôžička, ktorú mal, po 50,- eur mesačne. Potvrdila, že pred obmedzením spôsobilosti na právne úkony pracoval. Doma urobí, čo ho baví. Myslí si, že syn by nevedel hospodáriť s financiami. Ak by mal financie a stretol by sa s kamarátmi, platil by im všetko. Stalo sa, že im zmizlo 10 - 15,- eur. Vie, že si zvykne v obchode kúpiť poldeci v takom umelom balení a pije aj pivo. Dá synovi na nákup 20 - 30,- eur a výdavok mu nechá, aby mal nejaké drobné. Sleduje na čo minie peniaze, či mu náhodou „nesvietia oči“. Pokiaľ by nebol pri nich, mohol by podľahnúť alkoholu. Potvrdila, že navrhovateľ dobre a chutne varí. Na nasledujúcom pojednávaní (22.09.2022) uviedla, že došlo k zmene situácie. Mala pocit, že navrhovateľ by potreboval liečenie v nemocnici. Mal ísť pred týždňom na injekciu, čo odmietol, keďže sa bál hospitalizácie. Otvára skrine, že sú tam démoni, satani. V deň pojednávania bol na injekcii. Mala snahu sa porozprávať s doktorom, ale nebol prítomný. Ak by sa synov stav zhoršil, bola by nútená privolať hliadku. Problém vidí aj v tom, že síce syn chodí na injekcie, ale lieky neužíva. Nachádza krabičky s liekmi v skrini. Ak by nemal záznam v občianskom preukaze, mohol by chodiť na brigády. Sama má svoj vek a pokiaľ sa situácia zmení k horšiemu, museli by navrhovateľa umiestniť do zariadenia. Súrodenci by sa o neho nechceli starať. Rozhodnutie vo veci ponechala na súd, má za to, že znalkyňa sa k veci ako odborníčka vyjadрила.

3. Navrhovateľ počas pojednávania, výsluchu opatrovníčky, ako aj znalkyne vyjadroval s ich tvrdeniami nesúhlas skákaním do reči, nebol usmerniteľný ani zo strany súdu.

4. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. 4Ps/2/2016-111 zo dňa 28.9.2017 v spojení s rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 9CoP/30/2018-160 zo dňa 2.8.2018 súd obmedzil navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony tak, že je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami 30,-eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať kúpne, darovacie, zámenné zmluvy, zmluvy o výpožičke, zmluvy o pôžičke, zmluvy o úvere, zhotoviť závet, disponovať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, ručiť v akýchkoľvek finančných transakciách, zaťažovať svoj majetok akýmkoľvek spôsobom, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi a orgánmi verejnej správy nie je spôsobilý rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, vrátane odmietnutia zdravotnej starostlivosti, potrebe zdravotnej starostlivosti, spôsobe a čase liečby, dávať informovaný súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, nie je spôsobilý uzatvoriť manželstvo a za opatrovníčku mu ustanovil jeho matku J. B..

4.1. Navrhovateľ už v roku 2018 podal návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Tunajší súd rozsudkom zo dňa 17.06.2020 č.k. 6Ps/21/2018-89 jeho návrh zamietol a výrokom II. rozsudku určil, že je oprávnený podať návrh na zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku. V označenom konaní súd ustanovil znalca z Odboru zdravotníctva, Odvetvie psychiatria MUDr. A. P., ktorý v písomnom znaleckom posudku, ako i na pojednávaní konštatoval, že navrhovateľ naďalej trpí schizoafektívnou poruchou a neharmonicky štruktúrovanou osobnosťou, ktoré duševné poruchy sú trvalé, u vyšetrovaného

liečbou málo ovplyvniteľné, sú iba udržateľné s trvalými následkami. V minulosti trpel prechodnou duševnou poruchou škodlivým užívaním viacerých návykových látok. U menovaného je rozpoznávacía a ovládacia zložka vo forenzne významnej miere podstatne znížená. Od posledného posudzovania nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu menovaného, ktoré by odôvodňovalo aspoň čiastočné vrátenie spôsobilosti na právne úkony a nie je možné očakávať zlepšenie zdravotného stavu. Schizoafektívna porucha je závažné duševné ochorenie z okruhu schizofrénie, ktoré narúša najmä oblasť myslenia, vnímania a citového prežívania a je charakterizované najmä ťažkou poruchou interpretácie reality. Má interindividuálny priebeh s variabilnými následkami pre ďalší život pacienta, pričom u navrhovateľa ide o nepriaznivú priebehovú variantu s reziduom. Reziduom je trvalá a nezvratná zmena osobnosti a u navrhovateľa postihuje najmä oblasť citov, myslenia a prežívania a prejavuje sa najmä absenciou pocitu chorobnosti, prítomnosťou bludov a pretrvávajúcimi chorobne motivovanými poruchami správania. Ide o ochorenie doživotné s trvalými následkami. Neharmonicky štrukturovaná osobnosť je celoživotná povahová odchýlka, ktorá sa u navrhovateľa prejavuje anormálnymi vzorcami správania, prežívania, citového života, medziľudského fungovania a sklonom jednať náhle zo silného emocionálneho popudu bez rozumovej úvahy. Navrhovateľ má sklon jednať nepredvídateľne, obtiažne dodržiava postupy, ktoré neprinášajú bezprostredné uspokojenie. Táto povahová odchýlka je stav trvalý, celoživotný, bez možnosti terapeutického ovplyvnenia.

4.2. Lustráciou cestou sociálnej poisťovne súd zistil, že navrhovateľ od právoplatnosti rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony nebol zamestnaný. V súčasnosti je

poberateľom invalidného dôchodku vo výške 196,60 eur mesačne. Zo správy Mesta Želiezovce vyplýva, že v komisii na ochranu verejného poriadku nebol riešený.

4.3. Z lekárskej správy, ktorú predložil navrhovateľ k návrhu zo dňa 03.03.2022, vypracovanou MUDr. B. W., psychiatrom vyplýva, diagnostický záver: schizoafektívne poruchy, manický typ, pretrvávajúce poruchy s bludmi (bludová-paranoidná porucha). Zo záveru vyplýva, že psychiatrické kontrolné vyšetrenie prebehlo pohovorom, t.č. je v liečbe depotnými antipsychotikami, v liečbe spolupracuje. Z vyjadrenia totožného psychiatra súdu doručeného 17.08.2022 na dotaz súdu vyplýva, že navrhovateľ pravidelne navštevuje psychiatrickú ambulanciu, liečebný režim dodržiava v plnom rozsahu.

5. V konaní súd nariadil znalecké dokazovanie z Odboru zdravotníctvo a farmácia, Odvetvie psychiatria. Za znalkyňu ustanovil MUDr. L. P.Á., ktorá znalecký posudok vypracovala pod č. 39/2022. Z písomne podaného znaleckého posudku vyplýva, že navrhovateľ naďalej trpí schizoafektívnou poruchou, manický typ a škodlivým užívaním alkoholu. Schizoafektívna porucha je závažné, celoživotné, duševné ochorenie a škodlivé užívanie alkoholu je porucha prechodná. Znalkyňa konštatovala, že u menovaného nedošlo k zmene zdravotného stavu a doporučila ponechať obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v doterajšom rozsahu. Zlepšenie zdravotného stavu menovaného je možné, ale je podmienené viacerými faktormi. Predovšetkým dodržiavaním predpísanej liečby, jej dobrou odozvou a abstinenciou od alkoholu. Jeho stav je zároveň komplikovaný osobnostnými predispozíciami, predovšetkým impulzivitou. V čase dekompenzácie základného ochorenia môže byť rozpoznávacía a ovládacia zložka forenzne významne znížená, až vymiznutá. Schizoafektívna porucha nedostatočne kompenzovaná spolu so škodlivým užívaním alkoholu a osobnostnými predispozíciami má zásadný vplyv na schopnosť menovaného vykonávať právne úkony.

5.1. Schizoafektívna porucha je duševná porucha trvalá, vyznačuje sa prítomnosťou poruchy nálady a schizofrénnymi príznakmi zároveň. V akútnom štádiu ochorenia sú postihnuté rozpoznávacie a ovládacie schopnosti, čo vedie k ich forenzne významnému ovplyvneniu / alebo i vymiznutiu. V rámci aktuálneho klinického obrazu u L. B. dominovalo hypomanické ladenie, v kontakte bol odbrzdený, ťažko usmerniteľný, myslenie bolo zrýchlené, asociačne rozvoľnené. Základné ochorenie - schizoafektívna porucha, teda nebolo kompenzované. Menovaný v rámci psychiatrickej liečby spolupracuje len čiastočne. Dostavuje sa na kontroly, na ktorých mu je aplikovaná injekčná terapia, avšak ďalšiu terapiu perorálnu (tabletkovú) neužíva. Podľa svojich slov ju užíva - po dohode s lekárom podľa potreby, čo však nezodpovedá dávkovaniu uvedenému lekárom v ambulantných správach. Na svoje ochorenie nemá náhľad, sám seba považuje za duševne zdravého. Jeho predstavy o budúcnosti sú naivné. Na pojednávaní znalkyňa doplnila, že sám vyšetovaný priznáva, že frekventne konzumuje alkohol napriek tomu, že to pri jeho duševnej poruche nie je doporučované. Nie je žiadna záruka, že bude pokračovať

v liečbe. V podstate bez podpory a dohľadu rodiny by nebol schopný samostatne fungovať. Vonkajšie prejavy poruchy, ktorú má, sú liečbou ovplyvniteľné, ale to by navrhovateľ musel zmeniť prístup k liečbe. Poukázala na to, že i v čase jeho vyšetrenia bolo zjavné, že ochorenie nie je plne kompenzované. Psychomotorické tempo bolo zrýchlené, bol ťažko mantinelizovaný. To naznačuje subdekompenzáciu ochorenia, t.j. ešte neprepuknutie plnej dekompenzácie. Nie je vylúčené, aby vyšetovaný pracoval, ale len ak by ochorenie bolo kompenzované. V súčasnosti tomu tak nie je. Má narušený kontakt s realitou.

6. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

7. Podľa § 233 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať.

8. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

9. Podľa § 247 ods. 2 CMP, ak sa konanie o zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo o navrátenie spôsobilosti začalo na návrh osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže súd rozhodnúť, že ďalší takýto návrh môže podať najskôr po uplynutí šiestich mesiacov, ak zlepšenie alebo zmenu zdravotného stavu nemožno očakávať.

10. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

11. Dokazovaním mal súd preukázať, že u navrhovateľa nedošlo k zlepšeniu jeho duševného ochorenia oproti stavu v čase rozhodnutia súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, ktoré by odôvodňovalo vyhovieť podanému návrhu. Síce bolo preukázané, že navrhovateľ sa čiastočne liečbe podrobuje, keďže pravidelne chodí na kontroly, kde mu je aplikovaná injekčná terapia, avšak predpísané lieky neužíva a zároveň požíva alkoholické nápoje, ktorú skutočnosť sám navrhovateľ doznal. I v rámci vyšetrenia ustanovenou znalkyňou bolo zistené, že jeho základné ochorenie - schizoafektívna porucha - nie je kompenzované. Napriek tomu, že uvedená duševná porucha je trvalá (liečbou sú ovplyvniteľné len jej niektoré prejavy), navrhovateľ sa považuje za duševne zdravého, nemá na svoje ochorenie náhľad. Má nereálne predstavy o svojej budúcnosti (o výške príjmu, ktorý by dosahoval, o osamostatnení sa). V dôsledku ochorenia sa u navrhovateľa objavujú hypomanické prejavy, ktoré boli prítomné i na pojednávaní. Ako vyplýva z vyjadrenia navrhovateľa, základným motívom podania návrhu bola skutočnosť, že by sa chcel zamestnať. V tomto smere súd poukazuje na to, že spôsobilosť na právne úkony navrhovateľa v pracovnoprávných vzťahoch obmedzená nebola, teda nie je vylúčené, aby sa navrhovateľ v prípade plnej kompenzácie svojho ochorenia zamestnal. S poukazom na vyššie uvedené, súd návrh zamietol ako nedôvodný. Nakoľko v krátkej budúcnosti nemožno očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu, súd výrokom II. rozsudku obmedzil procesnú aktivitu navrhovateľa na podanie návrhu v súvislosti so spôsobilosťou na právne úkony (zmenu obmedzenia, navrátenie spôsobilosti) na obdobie 6 mesiacov.

12. V súlade s § 251 ods. 1 CMP súd nepriznal štátu náhradu trov spočívajúcich v základoch za nariadené znalecké dokazovanie.

13. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých

dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).